

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7736/2023
11.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Бранко Колшек, адвокат из ..., против туженог Акционарског друштва за осигурање „Триглав осигурање“ Нови Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2577/22 од 25.08.2022. године, у седници одржаној 11.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2577/22 од 25.08.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 12521/20 од 29.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор правноснажно пресуђене ствари. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и тужени обавезан да тужилци на име накнаде нематеријалне штете због умањења опште животне способности исплати износ од 200.000,00 динара са законском затезном каматом од 29.09.2021. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове поступка у износу од 51.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2577/22 од 25.08.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђено решење садржано у ставу првом изреке првостепене пресуде. Ставом другим изреке, првостепена пресуда је преиначена у ставу другом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражила да јој тужени на име накнаде нематеријалне штете због умањења опште животне способности исплати износ од 200.000,00 динара са законском затезном каматом од 29.09.2021. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка из става трећег изреке првостепене пресуде, тако што је тужилца обавезана да туженом накнади трошкове поступка у износу од 197.398,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужилца да туженом накнади трошкове

другостепеног поступка у износу од 62.100,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиле је благовремено изјавила ревизију из чије садржине произлази да исту побија у ставу другом, трећем, четвртном и петом изреке, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија тужиле неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Другостепени суд је одлучио о жалби тако што је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом и за донету одлуку изнео правне разлоге засноване на правилној примени материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле је, дана 19.01.2006. године, повређена као путник у аутобусу на линији број .., на углу улица ... и ... у Београду. Тужиле се налазила у средишњем делу аутобуса, а услед наглог кочења изгубила је равнотежу, ударила у шипку за коју се држала, а потом пала на под аутобуса. Том приликом тужиле је задобила тешку телесну повреду у виду прелома леве препонске пубичне кости. Због задобијених повреда тужиле није радила у периоду од 19.01.2006. године до 18.04.2006. године. Предметни аутобус власништво је предузећа за транспорт, трговину и услуге „V&V LINEA“ доо Београд, који је на дан штетног догађаја био осигуран код ОД „Триглав Копаоник“, по основу полисе осигурања АДО „Копаоник“ број .. . Према налазу и мишљењу судско-медицинског одбора Медицинског факултета Универзитета у Београду од 21.03.2019. године, тужиле је приликом пада у аутобусу задобила прелом обе гране леве препонске стидне кости, због чега је трпела бол јаког интензитета до прегледа у Институту за ортопедију "Бањица" и примене лекова против болова. Болове средњег интензитета трпела је у наредне три недеље, затим болове слабог интензитета. Након шест недеља прелом је зарастао. Код тужиле се повремено могу јавити болови средњег интензитета при дужем ходу и већем оптерећењу. Као последица прелома код тужиле постоји умањење опште животне активности у износу од 10%. Тужиле је од повређивања трпела примарни страх високог интензитета око сат времена до збрињавања у Институту за ортопедију "Бањица". Секундарни страх средњег интензитета, због забринутости везане за ток и исход лечења, трајао је до дефинитивног постављања дијагнозе прелома – 10.02.2006. године. Након тога, у наредних месец и по дана до потпуног зарастања прелома, тужиле је трпела повремено краткотрајни страх слабог интензитета. Код тужиле нема знакова и симптома било каквог психијатријског поремећаја који би јој умањили животну активност по овом основу.

Приликом саслушања на рочишту од 11.09.2019. године, судски вештак Весна Поповић, као представник судско-медицинског одбора Медицинског факултета Универзитета у Београду, навела је да се умањење опште животне активности од 10% код тужиле састоји у томе што повремено може осећати болове слабог интензитета при дужем ходању, већем оптерећењу и нелагоду у пределу повређеног дела карлице, који ће је ометати у свакодневном обављању активности. Према допунском налазу и мишљењу

наведеног одбора, трајно умањена општа животна активност добила је свој коначни облик након завршетка процеса лечења, односно средином априла 2006. године.

Тужила је тужбу против аутопревозника „В&В LINEА“ доо Београд поднела дана 25.10.2007. године и у односу на њега поступак је правноснажно окончан пресудом Првог основног суда у Београду П 4790/14 од 11.09.2019. године, којом је обавезан да тужиљи накнади нематеријалну штету због претрпљених физичких болова у износу од 200.000,00 динара, због претрпљеног страха у износу од 120.000,00 динара и због душевних болова услед умањења опште животне активности износ од 200.000,00 динара. Тужила је тужбу поднела првобитно против аутопревозника „В&В LINEА“ доо Београд и Компаније „Дунав осиграње“ адо, поднеском од 16.03.2009. године преиначила је тужбу у односу на тужену Компанију „Дунав осиграње“ адо и као новог туженог означила „Триглав Копаоник“ адо са захтевом да јој тужени „Триглав Копаоник“ адо и „В&В LINEА“ доо Београд солидарно накнаде нематеријалну штету у износу од 530.000,00 динара. На рочишту одржаном дана 07.05.2009. године, тужила је повукла тужбу у односу на Компанију „Дунав осиграње“ адо, а како се тужени „Триглав Копаоник“ адо противио наведеном преиначењу тужбе, то је тужила поднеском од 16.06.2009. године обавестила суд да је истог дана поднела нову тужбу суду против туженог „Триглав Копаоник“ адо Београд ради накнаде штете. Тужени је истакао приговор застарелости потраживања.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, и приговор правноснажно пресуђене ствари, првостепени суд је закључио да је исти неоснован из разлога што не постоји идентитет парничних странака у овом поступку и поступку који је вођен пред Првим основним судом у Београду у предмету П 4790/14, јер је пресудом тог суда од 11.09.2019. године правноснажно одлучено само према Предузећу за транспорт, трговину и услуге „В&В LINEА“ доо Београд, а у односу на туженог „Триглав осиграње“ адо пресуда је укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновно одлучивање. Ценећи приговор застарелости потраживања истакнут од стране туженог, првостепени суд је закључио да је исти неоснован из разлога што се рок застарелости рачуна од дана сазнања за умањење опште животне активности, те да је тужила тек након обављеног вештачења од стране судско-медицинског одбора Медицинског факултета у Београду, дана 26.02.2019. године сазнала да је њена општа животна активност умањена, а тужбу поднела 25.10.2007. године, те да није протекао рок застарелости прописан одредбом члана 376. Закона о облигационим односима. За овај вид нематеријалне штете првостепени суд је закључио да износ од 200.000,00 динара представља правичну новчану накнаду тужиљи, у смислу члана 200. ЗОО и туженог обавезао на исплату тог износа.

Одлучујући о жалби туженог, другостепени суд је потврдио решење којим је одбијен приговор пресуђене ствари, прихватајући као правилне разлоге првостепеног суда за одлуку у том делу, а преиначио првостепену пресуду у преосталом делу и одбио тужбени захтев, налазећи да је основан приговор застарелости потраживања, јер су протекли рокови из члана 376. Закона о облигационим односима, имајући у виду да је тужиљино лечење завршено средином априла месеца 2006. године, када је повреда добила облик коначног стања, а тужба против туженог поднета 16.06.2009. године, те је протекао субјективни рок застарелости од 3 године прописан одредбом члана 376. ЗОО.

Одредбом члана 360. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да застарелост престaje право захтевати испуњење обавезе, а ставом 2. истог члана да застарелост наступа кад протекне законом одређено време у коме је поверилац могао захтевати испуњење обавезе, док је чланом 361. став 1. истог закона прописано да застарелост почиње тећи првог дана после дана кад је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго прописано.

Одредбом члана 376. ЗОО, прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од кад је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило (став 1), а у сваком случају, ово потраживање застарева за пет година од кад је штета настала (став 2).

За почетак рока застарелости потраживања није битно када је успостављена и саопштена дијагноза, већ је битно када је болест по редовном медицинском току попримила облик коначног стања.

По оцени Врховног суда другостепени суд је правилно применио материјално право када је закључио да је предметно потраживање накнаде штете застарело. Према цитираној одредби члана 376. став 1. ЗОО субјективни рок застарелости потраживања накнаде штете почиње да тече од сазнања оштећеног за штету и лице које је штету проузроковало. Објективни рок застарелости почиње да тече без обзира на сазнање оштећеног за штету и штетника, рачунајући од момента када је штета проузрокована и навршава се када протекне пет година од када је штета настала. Субјективни рок од три године за накнаду штете мора бити у оквиру објективног рока од пет година. Под штетом се подразумева и обим штете. У случају када је штета настала, али се њен обим још не зна (проценат и манифестације умањења животне активности које се погоршавају временом), обим штете се не може утврдити и уподобити почетном моменту настанка штете, већ коначном стању обољења.

Како је трајно умањена општа животна активност добила свој коначни облик након завршетка процеса лечења, током априла 2006. године, од када почиње да тече субјективни рок застарелости, јер је тужилца тада сазнала коначан обим штете, а тужба поднета суду 16.06.2009. године, односно по истеку субјективног рока од 3 година, то је правилно другостепени суд закључио да је потраживање тужилце застарело. Другостепени суд је на основу налаза и мишљења судског вештака извео правилан закључак о времену у ком је тужилино обољење попримило коначан облик. Због наведеног, неосновано се ревизијом тужилце указује да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право приликом оцене приговора застарелости и одбијен тужбени захтев за накнаду тражене нематеријалне штете.

Време које се рачуна у застарелост може се прекинути, а према Закону о облигационим односима, то се може десити у ситуацијама када дужник призна дуг (члан 387. став 1) или када поверилац поднесе тужбу или предузме неку другу радњу против дужника пред судом или другим надлежним органом, у циљу утврђивања, обезбеђења или остварења потраживања. (члан 388). Прекид застаревања извршен подизањем тужбе или којом другом повериочевом радњом предузетом против дужника пред судом или другим надлежним органом у циљу утврђивања, обезбеђења или остварења потраживања, сматра се да није наступио ако поверилац одустане од тужбе или радње коју је предузео. Исто тако, сматра се да није било прекида ако повериочева тужба или захтев буде одбачен или одбијен, или ако издејствована или предузета мера извршења или обезбеђења буде поништена (члан 389). Ако је тужба против дужника одбачена због ненадлежности суда или ког другог узрока који се не тиче суштине ствари, па поверилац подигне поново тужбу у року од три месеца од дана правноснажности одлуке о одбацивању тужбе, сматра се да је застаревање прекинуто првом тужбом. Исто вреди и за позивање у заштиту, и за истицање пребијања потраживања у спору, као и у случају кад је суд или други орган упутио дужника да своје пријављено потраживање остварује у парничном поступку (члан 390).

Из цитираних одредби јасно произлази да ако оштећени повуче тужбу, сматра се да прекид застарелости није наступио. Код утврђеног да је тужиља у поступку пред Првим основним судом у Београду у предмету П 4790/14 тужбу поднела против аутопревозника „V&B LINEA“ доо Београд и Компаније „Дунав осиграње“ адо, те поднеском од 16.03.2009. године исту преиначила, тако што је као новог туженог означила „Триглав Копаоник“ адо, којем преиначењу се он противио, те тужиља поднеском од 16.06.2009. године обавестила поступајући суд да је истог дана поднела нову тужбу против туженог „Триглав Копаоник“ адо Београд, то је правилно другостепени суд закључио да нема места примени члана 390. ЗОО. Ово због тога што се не ради ни о једној ситуацији прописаној наведеном одредбом, већ о одустанку од тужбе, у ком случају се има применити члан 389. став 1. ЗОО, када се има сматрати да прекид застарелости није наступио. Следом наведеног, неосновани су наводи ревизије да је преиначењем тужбе дошло до прекида застарелости накнаде штете, те је подношењем нове тужбе у року од три месеца тужиља одржала на снази прекид рока застарелости.

Правилна је одлука другостепеног суда о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредаба чланова 153. и 154. ЗПП.

Приликом доношења одлуке, овај суд је ценио остале ревизијске наводе, али је закључио да исти нису од утицаја на другачију одлуку, јер је другостепена пресуда донета правилном применом материјалног права.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић